

Sygn. akt I C 374/20

W Y R O K
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 grudnia 2021 r.

Sąd Okręgowy w Krakowie I Wydział Cywilny
w składzie następującym:

Przewodniczący: Irena Żarnowska-Sporysz

Protokolant: Jolanta Latała

po rozpoznaniu w dniu 16 grudnia 2021 r. w Krakowie

na rozprawie

sprawy z powództwa [REDACTED]

przeciwko Santander Bank Polska S.A. z siedzibą w Warszawie

o ustalenie i zapłatę

- I. ustala, że umowa kredytu na cele mieszkaniowe Ekstralokum numer [REDACTED] z dnia 23.06.2008 roku zawarta pomiędzy [REDACTED] [REDACTED] | [REDACTED] [REDACTED], a Kredyt Bank Spółką Akcyjną z siedzibą w Warszawie jest nieważna;
- II. w pozostałym zakresie powództwo oddala;
- III. zasądza od strony pozwanej na rzecz powodów kwotę 1.000 zł tytułem zwrotu kosztów sądowych;
- IV. koszty zastępstwa procesowego między stronami znosi.

Sygn. akt I C 374/20

UZASADNIENIE
wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie
z dnia 20 grudnia 2021 roku

Powodowie [REDAKTOWANE] w pozwie z dnia 17 lutego 2020 r., następnie modyfikowanym pismami z dnia 18 grudnia 2020 r. oraz 2 sierpnia 2021 r. przeciwko Santander Bank Polska Spółka Akcyjna w Warszawie wnieśli ostatecznie o:

- 1) zasądzenie od pozwanej na rzecz powodów łącznie kwoty 74.309,85 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie płatności liczonymi od kwoty:
 - 20.612,37 zł od dnia 28 grudnia 2019 r. do dnia zapłaty,
 - 53.697,48 zł od dnia 2 sierpnia 2021 r. do dnia zapłaty,
- 2) zasądzenie od pozwanej na rzecz powodów łącznie kwoty 33.676,25 CHF wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w płatności liczonymi od kwoty:
 - 28.999,83 CHF od dnia 28 grudnia 2019 r. do dnia zapłaty,
 - 4.676,42 CHF od dnia 2 sierpnia 2021 r. do dnia zapłaty,

Ewentualnie gdyby żądanie wyrażone w pkt. 2) nie zostało uwzględnione powodowie wnieśli o zasądzenie na ich rzecz łącznie kwoty 61.337,93 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie płatności liczonymi od kwoty:

- 51.113,85 zł od dnia 28 grudnia 2019 r. do dnia zapłaty
- 10.224,08 zł od dnia 2 sierpnia 2021 r. do dnia zapłaty.

Z ostrożności procesowej zgłosili także żądanie na wypadek nieuwzględnienia powyższych roszczeń o zapłatę. Wnieśli o ustalenie, że umowa kredytu na cele mieszkaniowe EKSTRALOKUM nr [REDAKTOWANE] z dnia 23 czerwca 2008 r. zawarta między powodami a Kredyt Bank S.A. z siedzibą w Warszawie jest nieważna.

Niezależnie od powyższego powodowie wnieśli o zasądzenie na ich rzecz zwrotu kosztów postępowania wraz z należnymi odsetkami ustawowymi za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego liczonymi od dnia uprawomocnienia się orzeczenia, którym je zasądzono do dnia zapłaty, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg. norm przepisanych.

W uzasadnieniu swojego stanowiska powodowie wskazali, że w dniu 23 czerwca 2008 r. oni wraz z [REDAKTOWANE] zawarli z Kredyt Bank Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie (poprzednikiem prawnym pozwanej) umowę kredytu na cele mieszkaniowe EKSTRALOKUM nr [REDAKTOWANE] na kwotę 222.257,32 zł na okres wynoszący 360 miesięcy z przeznaczeniem na zakup lokalu mieszkalnego na rynku pierwotnym. Kredyt miał być waloryzowany kursem CHF. Został on wypłacony w trzech transzach, a w dniu 28 marca 2013 r. strony podpisały aneks na podstawie którego powodowie mogli spłacać kredyt bezpośrednio w walucie CHF.

Powodowie zarzucili, że w umowie zostały zawarte niedozwolone postanowienia umowne dotyczące waloryzacji kredytu i sposobu przeliczania dokonywanych przez

kredytobiorców spłat (§2 ust.1, §2 ust. 2-3, §4 ust. 1a, §9 ust.2). Zdaniem powodów powyższe prowadzi do stwierdzenia, że postanowienia te nie wiążą powodów. Tym samym strona powodowa spłacając kredyt dokonywała w rzeczywistości nadpłat, gdyż wysokość należnych bankowi rat kredytowych była niższa niż to wynikało z przekazanych powodom harmonogramów spłat. A w przypadku uznania umowy za nieważną wszelkie świadczenia powodów są świadczeniami nienależnymi. Powodowie bowiem zawierając umowę byli konsumentami, a umowa została zawarta z wykorzystaniem wzorca umownego. Co prawda w ocenie powodów kwestionowane postanowienia umowne nie odnoszą się do głównych świadczeń. Natomiast jeśli nawet odnoszą się do głównych świadczeń, to zostały sformułowane w sposób niejednoznaczny. Powyższe doprowadziło do ukształtowania praw i obowiązków powodów w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając ich interesy. W ocenie powodów nie istnieje możliwość uzupełnienia treści umowy, a utrzymania umowy w mocy bez kwestionowanych postanowień umownych jest niemożliwe. Przy czym powodowie uważają, że unieważnienie umowy nie jest dla nich niekorzystne i akceptują wszystkie wynikające z tej okoliczności skutki. Niezależnie od powyższego powodowie zarzucili, że strony nie określiły wzajemnych głównych świadczeń, a pozwany Bank mógł dowolnie kształtować zobowiązanie powodów. Nadto zarzucili naruszenie art. 69 ust. 1 i 2 prawa bankowego wobec nieokreślenia świadczenia strony powodowej, nie wskazano w jaki sposób będą ustalane kursy waluty stosowane przez Bank, a stosowany spread walutowy podwyższał wysokość stosowanego oprocentowania, które nie było wyraźnie ustalone w umowie. Jednocześnie wypłata kredytu w związku z zastosowanym spreadem została obciążona dodatkową, ukrytą i nieokreśloną prowizją Banku.

Brak ryzyka walutowego po stronie pozwanej prowadził do nieusprawiedliwionej dysproporcji praw i obowiązków stron umowy na niekorzyść powodów. Jednocześnie powodowie nie zostali poinformowani w sposób rzetelny o obciążającym ich ryzyku walutowym.

Pozwana Santander Bank Polska Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie w odpowiedzi na pozew z dnia 25 marca 2020 r. wniosła o oddalenie powództwa w całości. Jednocześnie pozwana z ostrożności procesowej na wypadek unieważnienia przez Sąd umowy kredytu podniosła ewentualny zarzut potrącenia wierzytelności powodów dochodzonej w niniejszej sprawie z wzajemną wierzytelnością pozwanej o zwrot kwoty udzielonego powodom kredytu w wysokości 222.257,32 zł i wierzytelności pozwanego z tytułu tzw. wynagrodzenia z tytułu korzystania z kapitału, tj. kwoty 74.508,04 zł tj. łącznie

296.765,36 zł. Na wypadek nieuwzględnienia ewentualnego zarzutu potrącenia pozwany Bank podniósł ewentualny zarzut zatrzymania kwoty 222.257,32 zł stanowiącej roszczenie pozwanego w stosunku do powoda o zwrot kwoty udzielonego kredytu oraz kwoty wynagrodzenia z tytułu korzystania z kapitału, tj. kwoty 74.508,04 zł.

Ponadto pozwana wniosła o zasądzenie od powodów na rzecz pozwanej zwrotu kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

Strona pozwana wskazała, że zawarta między stronami umowa kredytu stanowi ważne i skuteczne zobowiązanie i brak jest podstaw do stwierdzenia jej nieważności z mocy prawa. Kredyt indeksowany do waluty obcej nie jest kredytem złotowym. Należy wyraźnie rozróżnić walutę zobowiązań wynikających z zawarcia umowy (tj. walutę kredytu) od waluty spełnienia kredytu (tj. waluty, w jakiej dokonywano wypłaty kredytu oraz spłat rat). Walutą zobowiązania kredytowego była i jest waluta obca. Powiązanie kredytu indeksowanego do waluty obcej z daną walutą polega również na sposobie finansowania tego kredytu przez Bank. Aby było możliwe udzielenie kredytu indeksowanego do CHF i poddanie go oprocentowaniu właściwemu dla tej waluty obcej (LIBOR CHF), Bank musiał pozyskać walutę CHF lub zaciągnąć określone zobowiązanie w tej walucie.

Klauzula indeksacyjna przewidująca sam mechanizm indeksacji kredytu i wyrażenie zadłużenia w walucie CHF nie podlega ocenie z punktu widzenia abuzywności, ponieważ określa główny przedmiot świadczeń stron i została sformułowana w sposób jednoznaczny. Klauzula kursowa odsyłająca do tabel kursowych Banku również nie jest abuzywna. Określanie pierwotnej wysokości zadłużenia kredytobiorców oraz wysokości rat kapitałowo – odsetkowych kredytobiorców w walucie CHF poprzez odesłanie do bankowych tabel kursowych w dacie zawarcia umowy kredytu stanowiło powszechną praktykę rynkową. Brak było jednocześnie wówczas przepisu prawa obligującego Bank do precyzyjnego określania w treści umów kredytowych zasad ustalania tabel kursowych.

W ocenie pozwanego Banku ewentualna eliminacja klauzuli indeksacyjnej z umowy znosiłaby nie tylko sam mechanizm indeksacji, ale również unicestwiłaby ryzyko kursowe, które jest bezpośrednio związane z indeksacją kredytu i stanowi główny przedmiot zawartej przez strony umowy. Utrzymanie umowy w mocy pomimo wyeliminowania tego ryzyka całkowicie zniekształcałoby pierwotną wolę stron, co każe przyjąć, że nie jest to prawnie możliwe, a umowa podlegałaby unieważnieniu. Dodatkowo wskaźnik LIBOR jest w sposób prawny oraz funkcjonalny powiązany z całym mechanizmem indeksacji. Bez powiązania kredytu z walutą CHF oparcie oprocentowania o wskaźnik LIBOR CHF byłoby prawnie oraz ekonomicznie niemożliwe.

EKSTRALOKUM nr [REDAKTOWANE] w wysokości 222.257,32 zł denominowanego w walucie CHF na okres 360 miesięcy od dnia 23 czerwca 2008 r. do dnia 28 czerwca 2038 r. Zgodnie z §2 ust. 2 kwota kredytu denominowanego (waloryzowanego) w CHF lub transzy kredytu zostanie określona wg. kursu kupna dewiz dla w/w waluty zgodnie z „Tabelą kursów” obowiązującą w Banku w dniu wykorzystania kredytu lub transzy kredytu. O wysokości wykorzystanego kredytu denominowanego (waloryzowanego) wyrażonej w walucie CHF, wysokość odsetek w okresie karencji oraz wysokości rat kapitałowo-odsetkowych w w/w walucie Bank poinformuje Kredytobiorcę w terminie 7 dni od dnia całkowitego wykorzystania kredytu na zasadach określonych w „Ogólnych Warunkach Kredytowania”. Wskazaniem celem kredytowania był zakup lokalu mieszkalnego na rynku pierwotnym oznaczonego nr [REDAKTOWANE] znajdującego się w budynku wielorodzinnym oznaczonym lit. C w Krakowie przy ul. [REDAKTOWANE]. Uruchomienie kredytu nastąpić miało w trzech transzach w wysokościach i terminach wskazanych szczegółowo w §4 ust. 1 umowy. Zgodnie z §4 ust. 1a każda transza kredytu wykorzystywana jest w złotych przy jednoczesnym przeliczeniu wysokości transzy wg. kursu kupna dewiz dla CHF zgodnie z „Tabelą kursów” obowiązującą w Banku w dniu wykorzystania danej transzy.

Oprocentowanie kredytu w całym okresie kredytowania było zmienne i stanowiło sumę zmiennej stawki odniesienia oraz marży banku w wysokości 2,32 pp. W dniu zawarcia umowy oprocentowanie kredytu wynosiło 5,10% w stosunku rocznym i było równe stawce odniesienia LIBOR 3-miesięczny z zaokrągleniem do dwóch miejsc po przecinku, z ostatniego dnia roboczego miesiąca poprzedzającego miesiąc zawarcia umowy publikowana na stronie serwisu Reuters lub też jakimkolwiek ekranie zastępczym, powiększonej o marżę Banku. Rzeczywista roczna stopa oprocentowania kredytu wynosi w dniu zawarcia umowy 5,44%. Zgodnie z §8 ust. 11 całkowity koszt kredytu w dniu zawarcia umowy wynosił 225.550,82 zł, a pozostałe koszty które winien ponieść kredytobiorca wynoszą 400,00 zł. Szacunkowa łączna kwota wszystkich kosztów, opłat i prowizji obliczana na dzień zawarcia umowy wynosiła 231.503,82 zł.

Spłata kredytu zgodnie z §9 umowy po okresie wykorzystania/karencji w spłacie kredytu miała nastąpić wraz z odsetkami w 349 ratach miesięcznych w dniu 28 każdego miesiąca począwszy od 28 czerwca 2009 r. Wysokość rat kapitałowo-odsetkowych ustalana jest CHF. Spłata rat kapitałowo-odsetkowych dokonywana jest w złotych po uprzednim przeliczeniu rat kapitałowo-odsetkowych wg. kursu sprzedaży dewiz dla CHF zgodnie z Tabelą kursów obowiązującą w Banku w dniu spłaty. Wysokość rat kapitałowo-odsetkowych w złotych zależy od wysokości kursu sprzedaży dewiz dla CHF obowiązującego w Banku w

dniu spłaty, a tym samym zmiana wysokości w/w kursu waluty ma wpływ na ostateczną wysokość spłaconego przez Kredytobiorcę kredytu, a miesięczne raty kapitałowo – odsetkowe ustalone są w równej wysokości.

Prawnym zabezpieczeniem spłaty kredytu była hipoteka umowna kaucyjna do kwoty 444.515,00 zł zabezpieczająca kapitał, odsetki i inne koszty Banku ustanowiona na kredytowanej nieruchomości oraz cesja na rzecz Banku praw z umowy ubezpieczenia lokalu mieszkalnego od ognia i innych zdarzeń losowych.

W § 11 ust. 4 wskazano, że w związku z zaciągnięciem kredytu denominowanego (waloryzowanego) w walucie wymiennej kredytobiorca oświadcza, że został poinformowany przez Bank o ryzyku związanym ze zmianą kursów walut oraz rozumie wynikającego z tego konsekwencje. Jednocześnie akceptuje zasady funkcjonowania kredytu denominowanego (waloryzowanego) w walucie wymiennej, w szczególności zasady dotyczące określenia kwoty kredytu w walucie wskazane w §2 umowy, sposobu uruchomienia i wykorzystania kredytu określone w § 4 umowy, warunków jego spłaty określone w §9 umowy. Nadto [REDAKTOWANE] zostali objęci ubezpieczeniem na życie spłaty kredytu mieszkaniowego zgodnie z warunkami ubezpieczeniowymi w TUnŻ WARTA S.A.

Zgodnie z §12 ust. 2 wskazano, że w dniu zawarcia umowy opłata za każdorazowe wysłanie upomnienia oraz wezwania do zapłaty wynosi 8,00 CHF za każde z tych pism.

Dowód: - kredytu na cele mieszkaniowe EKSTRALOKUM nr [REDAKTOWANE]

[REDAKTOWANE] z dn. 23.06.2008 r., k. 44-46,

- aneks nr 2 z dn. 28.03.2013 r., k. 50-51

W dniu 4 stycznia 2013 nastąpił wpis do KRS na mocy którego Bank Zachodni WBK S.A. stał się następcą prawnym Kredyt Banku S.A. We wrześniu 2013 marka Kredyt Bank S.A. została wycofana z rynku i zastąpiona marką Bank Zachodni WBK S.A., która z kolei w 2018 roku została zmieniona na Santander Bank Polska S.A. z siedzibą w Warszawie.

Dowód: - fakt powszechnie znany

W dniu 28 marca 2013 r. strony zawarły aneks nr 2 do umowy kredytu na cele mieszkaniowe EKSTRALOKUM nr [REDAKTOWANE] w którym m.in. zredefiniowano każdorazowe wystąpienie frazy „kredyt denominowany (waloryzowany)” na frazę „kredyt indeksowany”, a także zmieniono sposób spłaty kredytu w ten sposób, że spłata 46 rat kapitałowo odsetkowych uiszczonych w okresie 29 czerwca 2009 do 28 marca 2013 r. określona jest w CHF, a dokonywana w złotych po ich poprzednim przeliczeniu wg. kursu

sprzedaży dewiz dla waluty w jakiej kredyt jest indeksowany prezentowanego w ostatniej „Tabeli Kursów Banku” obowiązującej w Banku w dniu spłaty. Kredytobiorca przyjmuje do wiadomości, że zmiana wysokości kursu sprzedaży dewiz oraz wysokość spreadu walutowego mają wpływ na wyrażoną w złotych wysokość zadłużenia z tytułu kredytu. Natomiast 303 raty miesięczne płatne począwszy od 29 kwietnia 2013 r. będą wyrażone w CHF, a ich spłata nastąpi bezpośrednio w CHF.ze wskazanymi zastrzeżeniami.

Do umowy dodano §9a w którym wyjaśniono zasady ustalania kursów walut wskazując, że kursy kupna i sprzedaży dewiz składają się z kursu bazowego i marży banku. Kurs sprzedaży jest kursem bazowym powiększonym o marżę banku, a kurs kupna dewiz jest kursem bazowym pomniejszonym o marżę banku. Natomiast kurs bazowy ustalany jest na podstawie aktualnej rynkowej ceny kupna i sprzedaży dewiz i stanowi iloraz sumy kursu sprzedaży i kursu kupna oraz liczby 2. Marża banku wyliczana jest w oparciu ustalony przez Bank procentowy spread walutowy i kurs bazowy wg. wzoru stanowiącego iloraz iloczynu procentowego spreadu walutowego i kursu bazowego oraz liczby 2. Natomiast procentowy spread walutowy stanowi iloraz różnicy między kursem sprzedaży dewiz Banku i kursu kupna dewiz Banku oraz iloczynu kursu bazowego i liczby 100. Procentowy spread walutowy na dzień zawarcia Aneksu nr 2 do Umowy dla waluty CHF wynosi 5,9984%.

Spłata należności wyrażona w CHF miała następować w pierwszej kolejności poprzez przelew środków z konta walutowego w CHF dokonywanego przez Bank, a spłata należności wyrażonych w PLN w pierwszej kolejności z rachunku złotówkowego. W przypadku braku wolnych środków Kredytobiorcy upoważnili bank do zaspokojenia należności z wpływów na rachunek nie wskazany w pierwszej kolejności a spłata będzie dokonywana po przeliczeniu należności z zastosowaniem kursu sprzedaży dewiz z „Tabeli Kursów Banku” obowiązującej w chwili dokonywania spłaty.

Bank wskazał okoliczności przy wystąpieniu których może dokonać zmiany wartości procentowego spreadu walutowego. Wskazano, że kursy dewiz ulegają zmianie, co najmniej dwa razy w ciągu dnia roboczego.

Kredytobiorca złożył oświadczenia dotyczące m.in. ryzyka związanego ze zmianą kursów kupna oraz sprzedaży dewiz oraz zmianą spreadu walutowego i rozumie wynikające z tego konsekwencji, akceptacji zasad funkcjonowania kredytu denominowanego (waloryzowanego) w walucie wymiennej oraz zasad jego przeliczenia oraz zasad informowania o wysokości kursów kupna i sprzedaży dewiz oraz wysokości spreadu.

Dowód: - aneks nr 2 do umowy kredytu na cele mieszkaniowe EKSTRALOKUM nr 44

z dn. 28.03.2013 r., k. 50-51

Powodowie mieli możliwość zapoznania się z treścią umowy przed jej podpisaniem.

Dowód: - zeznania powoda [REDAKTOWANE], elektroniczny protokół rozprawy z dnia 10 grudnia 2020 r. 00:02:14-00:36:06

- zeznania powódki [REDAKTOWANE], elektroniczny protokół rozprawy z dnia 10 grudnia 2020 r. 00:36:16-00:38:45

Kredyt przeznaczony był na zakup nieruchomości, która miała zaspokoić potrzeby mieszkaniowe ciotki powoda [REDAKTOWANE], która ze względu na swój wiek i stan zdrowia potrzebowała lokalu na parterze lub w budynku z windą. W czasie nabywania nieruchomości powodowie byli przedsiębiorcami, jednak zakup nie był związany z żadną z prowadzonych przez nich działalnością gospodarczą.

Dowód: - zeznania powoda [REDAKTOWANE], elektroniczny protokół rozprawy z dnia 10 grudnia 2020 r. 00:02:14-00:36:06

- zeznania powódki [REDAKTOWANE], elektroniczny protokół rozprawy z dnia 10 grudnia 2020 r. 00:36:16-00:38:45

Pismem z dnia 3 grudnia 2019 r. [REDAKTOWANE] złożyli reklamację w rozumieniu art. 2 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego i o Rzeczniku Finansowym.

W związku z czym w dniu 3 stycznia 2020 r. pozwana Santander Bank Polska S.A. wystosowało do pełnomocnika powodów pismo wskazując, że brak jest podstaw do uznania, że dobrowolnie zawarta przez strony umowa kredytu oraz kilkuletnia realizacja jej zapisów była w jakikolwiek sposób wadliwa, jak również że wystąpiły okoliczności, które skutkowałyby unieważnieniem niniejszej umowy zarówno w całości, jak i w części, w tym odnośnie indeksacji walutowej. Tym samym umowa kredytu na cele mieszkaniowe EKSTRALOKUM nr [REDAKTOWANE] jest wykonywana w sposób prawidłowy i zgodny z normami obowiązującego prawa i brak jest podstaw do uznania jej nieważności.

Dowód: - pismo reklamacyjne z dn. 3.12.2019 r., k. 79-83

- pismo z dnia 3.01.2020 r., k. 53-55

Powyższy stan faktyczny sąd ustalił w oparciu o znajdujące się w aktach dowody z dokumentów. W szczególności, wskazać trzeba, że oparto się na dokumentach dotyczących

umowy z dnia 23 czerwca 2008 EKSTRALOKUM nr [REDAKTOWANE]
oraz jej realizacji, a także zaświadczenia z dnia 30.10.2019 r.

Jednocześnie na rozprawie w dniu 14 września 2020 r. tut. Sąd oddalił wnioski dowodowe złożone przez stronę pozwaną w zakresie dowodu z przesłuchania świadków [REDAKTOWANE] uznając, że zeznania w/w osób na okoliczności wskazane przez wnioskującego były z jednej strony nieistotne dla rozstrzygnięcia sprawy, nieprzydatne do wykazania danego faktu, a także zmierzały jedynie do przedłużenia postępowania.

Natomiast na rozprawie w dniu 16 grudnia 2021 r. tut. Sąd oddalił także wnioski stron o dopuszczenie dowodów z opinii biegłego ds. rachunkowości i bankowości, ponieważ wskazane wyżej dowody zostały powołane w celu wykazania faktów, które nie miały znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy (art. 235² § 1 pkt 2 k.p.c.).

Ustalając okoliczności zawarcia umowy, Sąd oparł się przede wszystkim na dowodzie z przesłuchania powodów [REDAKTOWANE], które wraz z dokumentami znajdującymi się w aktach nie zawierały sprzeczności i były w stosunku do siebie komplementarne. Sąd nie znalazł podstaw do kwestionowania zeznań powodów, w szczególności dotyczących wyłącznie ogólnych informacji dot. okoliczności udzielenia kredytu w walucie obcej, świadomości powodów co do możliwych zmian wysokości raty kredytu.

Sąd zważył, co następuje:

Zdaniem Sądu umowa kredytu jest dotknięta wadami, które rzutują na jej ważność.

W niniejszej sprawie powodowie zawarli z poprzednikiem prawnym pozwanej Kredyt Bankiem S.A. z siedzibą w Warszawie w dniu 23 czerwca 2008 r. umowę kredytu na cele mieszkaniowe EKSTRALOKUM nr [REDAKTOWANE] będącego kredytem indeksowanym do waluty obcej – franka szwajcarskiego. Na mocy przedmiotowej umowy powodowie otrzymali kredyt w wysokości 222.257,32 zł celem zakupu lokalu mieszkalnego na rynku pierwotnym oznaczonego nr [REDAKTOWANE] znajdującego się w budynku wielorodzinnym oznaczonym lit. C w Krakowie przy ul. [REDAKTOWANE].

Konstrukcja kredytu była taka, że kwota była w umowie wyrażona w PLN, transze kredytu miały zostać faktycznie wypłacone w złotych, następnie dla celów ustalenia wysokości zobowiązania - przeliczone na walutę CHF – która to operacja prowadziła do ustalenia wysokości zobowiązania kredytobiorców – od kwoty zobowiązania wyrażonej w

CHF miały być liczone odsetki, kredyt miał być następnie spłacany w złotych, przy czym każda rata spłacana w złotych miała być kolejno przeliczana na CHF. Wszystkie przeliczenia miały być dokonywane w oparciu o tabele kursów waluty, arbitralnie ustalanych przez bank.

W ocenie tut. Sądu istnieją podstawy do stwierdzenia, że klauzule – na podstawie których dochodziło do przeliczenia wypłaconej w złotych kwoty kredytu i spłacanej w złotych na CHF według kursu z tabeli Banku – są klauzulami abuzywnymi.

Przechodząc do analizy przesłanek uznania postanowień umowy za abuzywne wskazać należy, że zgodnie z art. 385¹ k.c. §1 postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nieuzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. § 2. Jeżeli postanowienie umowy zgodnie z § 1 nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie. § 3. Nieuzgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta. § 4. Ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje. Art. 385². k.c. Oceny zgodności postanowienia umowy z dobrymi obyczajami dokonuje się według stanu z chwili zawarcia umowy, biorąc pod uwagę jej treść, okoliczności zawarcia oraz uwzględniając umowy pozostające w związku z umową obejmującą postanowienie będące przedmiotem oceny.

Zdaniem tut. Sądu zostały spełnione przesłanki wynikające z w/w przepisu. Przede wszystkim powodowie mimo prowadzenia w owym czasie działalności gospodarczej, to jednak zawierając przedmiotową umowę posiadali status konsumenta. Zgodnie z art. 221 k.c. za konsumenta uważa się osobę fizyczną dokonującą z przedsiębiorcą czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową.

Przechodząc do dalszej analizy w ocenie tut. Sądu nie ma wątpliwości, że warunki umowy poza wybraniem kwoty, waluty, w ograniczonym zakresie terminu spłaty kredytu i rodzaju raty kredytowej (równa/malejąca) oraz drobnych korekt co do prowizji – były nienegocjowane (indywidualnie uzgadniane). Co więcej powodowie sami wskazali, że elementy umowy dotyczące mechanizmu wyliczania ich zobowiązania bądź raty kredytu uważali za nienegocjowalne. W tym zakresie Bank sformułował treść umowy i powodowie mogli wyłącznie podpisać umowę lub zrezygnować z jej zawarcia. Umowa była tak

skonstruowana, że w chwili jej zawarcia – w chwili podpisania, istniało porozumienie, iż bank w sposób zupełnie arbitralny ustala wysokość kursu po którym zostanie dokonane przeliczenie. Podnieść należy, że przedmiotowa umowa, w zakresie dotyczącym kwestii ustalenia kursów waluty, ma podobne brzmienie co pozostałe proponowane klientom umowy, w innych sprawach. Powszechna jest wiedza o tym, że w tym zakresie klient nie mógł negocjować warunków umowy.

W przedmiotowej sprawie z treści umowy wynikało, że przeliczenia kwoty kredytu denominowanego (walutowego) w CHF lub transzy kredytu zostaną określone wg. kursu kupna dewiz dla w/w waluty zgodnie z „Tabelą kursów” obowiązującą w Banku w dniu wykorzystania kredytu lub transzy kredytu (§2 ust.2, §4 ust.1a umowy) i przeliczaniu CHF na złotówki wg kursu sprzedaży dewiz dla CHF zgodnie z Tabelą Banku obowiązującą w Banku w dniu spłaty (§9 ust. 2 umowy).

Oceny, czy postanowienie umowne jest niedozwolone (art. 385¹ § 1 k.c.), dokonuje się według stanu z chwili zawarcia umowy. (Tak: Uchwała Sądu Najwyższego 7 sędziów z dnia 20 czerwca 2018 r. III CZP 29/17). W chwili zawarcia umowy istniał taki stan, że kredyt musiał być wypłacony w złotych (jednocześnie przewalutowany w oparciu o kurs kupna waluty ustalany przez bank). W świetle chwili na którą ocenia się abuzywność postanowień umowy, nie ma znaczenia wejście w życie ustawy tzw antyspreadowej (USTAWA z dnia 29 lipca 2011 r. o zmianie ustawy - Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw) ani zawarcie przez kredytobiorców aneksu nr 2 z dnia 28 marca 2013 r. umożliwiającego im spłatę zobowiązania w walucie indeksacji.

Powyższe prowadzi do uznania, że postanowienia umowy, umożliwiały pozwanej arbitralne ustalenie kursu wymiany waluty, a więc arbitralne ustalenie wysokości zobowiązania powodów. Podnoszone przez pozwaną okoliczności, że bank nie mógł dowolnie kształtować kursów walut w tabelach pozwanej, gdyż kurs zależny jest od warunków rynkowych i sytuacji na rynku walutowym nie mają znaczenia w świetle tego, iż ocena abuzywności następuje na chwilę zawarcia umowy - chodzi więc o samą możliwość naruszenia interesów konsumenta, na skutek zapisu umowy umożliwiającego dowolne (nieograniczone) ustalenie kursu – a nie o to czy bank w konsekwencji zawartej umowy, ustalał czy nie kursy na poziomie rynkowym. Badane jest czy dane postanowienie jest sprzeczne z dobrymi obyczajami i nieuczciwe – w tym znaczeniu, że umożliwia potencjalne pokrzywdzenie konsumenta, a nie czy bank wykonując umowę działał uczciwie. Reasumując postanowienia umowy umożliwiające ustalenie kursu wymiany waluty w sposób arbitralny, a

poprzez to ustalenie w sposób jednostronny wysokości zobowiązania należy uznać za rażąco naruszające interesy konsumenta i sprzeczne z dobrymi obyczajami.

Jak wskazano wyżej Sąd bada abuzywność na chwile zawarcia umowy. Tym samym późniejsze zmiany umożliwiające spłacanie w walucie waloryzacji, nie sprzeciwiają się stwierdzeniu abuzywności.

W ocenie Sądu kwestionowane przez powodów klauzule umowne określają główne świadczenia stron. Mechanizm indeksacji kredytu do waluty obcej wpływa na wysokość rat kredytu w złotych polskich spłacanych przez powodów. Po pierwsze, poprzez przeliczenie kwoty kredytu wypłaconej powodom w walucie złoty polski na walutę CHF po kursie wskazanym w umowie dochodzi do ustalenia kwoty kapitału kredytu w walucie CHF, jaka ma zostać przez powodów spłacona, stanowiącej podstawę do ustalenia wysokości poszczególnych rat kapitałowych w walucie CHF. Po drugie, poprzez przeliczanie kwoty poszczególnych rat wyrażonych w CHF na walutę złoty polski po kursie wskazanym w umowie dochodzi do ustalenia wysokości rat spłacanych finalnie przez powodów. Nie można przy tym pominąć, że zastosowanie mechanizmu indeksacji kredytu do waluty obcej pozwala na ustalenie oprocentowania kredytu w odniesieniu do stawki referencyjnej adekwatnej do tej waluty – w przypadku przedmiotowej umowy stawką tą jest LIBOR 3-miesięczny. Mechanizm indeksacji kredytu do waluty obcej kształtuje więc w sposób bezpośredni zasady, według których powodowie spełniają swoje podstawowe obowiązki wynikające z umowy kredytu – czyli obowiązek spłaty kredytu oraz obowiązek spłaty odsetek.

Należy wskazać, iż na dzień zawarcia przez strony umowy kredytu w ustawie prawo bankowe nie istniało pojęcie kredytu indeksowanego, ani kredytu denominowanego. Pojęcia te zostały wprowadzone dopiero ustawą z dnia 29 lipca 2011 r. o zmianie ustawy - Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw i weszły w życie z końcem sierpnia 2011 r. Należy także zauważyć, iż nawet ta zmiana nie wprowadziła definicji tych pojęć. Ustawa prawo bankowe nie odwołuje się także do innych przepisów celem ich zweryfikowania. Zatem zawierając umowę, w której zawarto zapisy dotyczące indeksacji klienti mieli tylko informację, iż złotówkowy kredyt odnosi się do CHF, ale nie byli poinformowani w jaki sposób następowały przeliczenia i jakie wiąże się z tym ryzyko.

Nie można także uznać, aby potocznie znano te pojęcia, bo jak wyżej wskazano w żadnej ustawie nie były zdefiniowane. Tym większy ciężył na banku jako profesjonalście ciężar związany z jasnym i rzetelnym uzgodnieniem warunków umowy, przekazaniem konsumentowi informacji o ryzyku związanym z tak ukształtowaną przez bank umową. W orzecznictwie TSUE i SN wskazywano na brak równowagi negocjacyjnej pomiędzy

konsumentem a przedsiębiorcą, w wyniku czego, a także poprzez brak dostatecznych informacji konsument akceptował warunki przedstawione mu przez przedsiębiorcę, nie mając wpływu na ich treść. Stąd jak to wskazywał TSU w wyroku z dnia 26 marca 2019 r. Abanca Corporation Bancaria i Bankia C-70/17 i C 179/17) Dyrektywa 93/13 zobowiązywała państwa członkowskie do ustanowienia mechanizmu zapewniającego, że wszelkie warunki umowne, które nie były indywidualnie negocjowane z konsumentem, mogły zostać poddane kontroli w celu oceny ich nieuczciwego charakteru.

Następnie wobec ustalenia, że klauzule abuzywne dotyczyły głównych świadczeń stron konieczne jest ustalenie, czy ich treść jest jednoznaczna. Pojęcie „jednoznacznie” zastosowane w art. 385¹ § 1 k.c. należy interpretować w odniesieniu do treści art. 4 ust. 2 Dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich. Zgodnie z powołanym wyżej przepisem, ocena nieuczciwego charakteru warunków nie dotyczy ani określenia głównego przedmiotu umowy, ani relacji ceny i wynagrodzenia do dostarczonych w zamian towarów lub usług, o ile warunki te zostały wyrażone prostym i zrozumiałym językiem. „Jednoznacznie” w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. oznacza więc „prostym i zrozumiałym językiem”.

Analizując, nawet pobieżnie, ich treść, stwierdzić wypada, że w żadnym wypadku nie określono ich w sposób jednoznaczny. W wypadku umów kredytowych instytucje finansowe muszą zapewnić kredytobiorcom informacje wystarczające do podjęcia przez nich świadomych i rozważnych decyzji. W tym względzie wymóg ów oznacza, że warunek dotyczący indeksacji waluty, w której kredyt został zaciągnięty, musi zostać zrozumiany przez konsumenta zarówno w aspekcie formalnym i gramatycznym, jak i w odniesieniu do okoliczności konkretnej sprawy, tak aby właściwie poinformowany oraz dostatecznie uważny i rozsądny przeciętny konsument mógł nie tylko dowiedzieć się o możliwości wzrostu lub spadku wartości waluty obcej, ale również oszacować – potencjalnie istotne – konsekwencje ekonomiczne takiego warunku dla swoich zobowiązań finansowych.

Zdaniem tut. Sądu pogląd ten znajduje bezpośrednie przełożenie także w realiach niniejszej sprawy. Jak wynika z zeznań powodów, nikt z pracowników banku nie wyjaśnił dokładnie mechanizmów rządzących sposobami przeliczania wskazanych wyżej kwot. Podczas spotkania w Banku przy okazji zawierania umowy wspomniano powodom o istniejącym ryzyku kursowym, jednak nie tłumaczono tego w szerszym zakresie. Powodowie poza ogólną świadomością, że rata kredytu może być zmienna w związku z wahaniami kursu waluty, nie posiadali informacji co do konstrukcji kredytu indeksowanego i tego jak faktyczne wahania kursu CHF wpłynę na spłacane przez nich zobowiązanie.

Powodowie nie otrzymali symulacji, która przedstawiałaby, w jaki sposób zastosowanie dwóch odmiennych kursów waluty (kursu kupna przy wypłacie kwoty kapitału i kursu sprzedaży przy spłacie rat) wpłynie na wysokość wypłaconej im w złotych polskich kwoty kredytu oraz na wysokość spłacanych przez nich w złotych polskich rat. A także nie wyjaśniono jakie czynniki wpływają na kształtowanie wysokości kursu kupna i sprzedaży CHF stosowanego przez Bank. Powyższe ustalenia prowadzą do wniosku, że przy zawieraniu umowy kredytu doszło do naruszenia zasad współżycia społecznego. Sama treść wzorca umowy, który był udostępniany klientom, nie może być uznana za jednoznaczną. Była napisana językiem specjalistycznym i na ogół niezrozumiałym, zaś postanowienia, które kreują mechanizm indeksacyjny, nie stanowią całości, a znajdują się w różnych częściach umowy (§2 ust.2, §4 ust.1a, §9 ust. 2 umowy).

Tym samym za niedopuszczalne należy uznać uzależnienie kwot do wypłaty i zwrotu kwoty kredytu od zachowań i decyzji tylko jednej ze stron umowy kredytowej. Regulacja taka narusza zasady prawa cywilnego zakładające, nie tylko równowagę prawną stron umowy, ale także wymóg precyzyjności i przewidywalności ich wzajemnych świadczeń. Umowa kredytowa stron przyznaje bowiem jedynie i wyłącznie stronie powodowej prawo określania wysokości rat kredytu waloryzowanych kursem franka szwajcarskiego (§2 ust.2, §4 ust.1a i §9 ust.2 umowy). Prawo do ustalania kursu waluty przez stronę pozwaną przy tym, nie doznawało żadnych umownych ograniczeń w postaci skonkretyzowanych, obiektywnych kryteriów zmian stosowanych kursów walutowych, nie pozwalając na ustalenie przez powodów wynikających z takiego unormowania pełnych jego konsekwencji zwłaszcza tych ekonomicznych. Prowadząc tym samym do rażącego naruszenia praw konsumenta z uwagi na nieusprawiedliwioną dysproporcję praw i obowiązków wynikających z umowy na ich szkodę skutkującą niekorzystnym ukształtowaniem ich sytuacji ekonomicznej oraz ich nierzetelnym traktowaniem.

Odnosząc się do skutków uznania w/w klauzul za abuzywne, wskazać należy, że zgodnie z art. 385¹ § 2 k.c. jeżeli postanowienie umowy zgodnie z § 1 nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie.

Zgodnie z Art 6 ust 1. wskazanej dyrektywy: Państwa Członkowskie stanowią, że na mocy prawa krajowego nieuczciwe warunki w umowach zawieranych przez sprzedawców lub dostawców z konsumentami nie będą wiążące dla konsumenta, a umowa w pozostałej części będzie nadal obowiązywała strony, jeżeli jest to możliwe po wyłączeniu z niej nieuczciwych warunków.

W tym miejscu należy odnieść się do możliwości zastąpienia abuzywnego postanowienia przepisem dyspozytywnym. Jak wskazał Trybunał Sprawiedliwości z dnia 3 października 2019 r. C-260/18 Trybunał orzekł jednak, że rzeczony art. 6 ust. 1 nie stoi na przeszkodzie temu, by sąd krajowy miał możliwość zastąpienia nieuczciwego postanowienia umownego przepisem prawa krajowego o charakterze dyspozytywnym albo przepisem mającym zastosowanie, gdy strony danej umowy wyrażą na to zgodę, przy czym możliwość ta jest ograniczona do przypadków, w których usunięcie nieuczciwego postanowienia umownego zobowiązywałoby sąd do unieważnienia umowy jako całości, narażając tym samym konsumenta na szczególnie szkodliwe skutki, tak że ten ostatni zostałby tym ukarany (zob. podobnie wyroki: z dnia 30 kwietnia 2014 r., Kásler i Káslerné Rábai, C-26/13, EU:C:2014:282, pkt 80-84; z dnia 26 marca 2019 r., Abanca Corporación Bancaria i Bankia, C-70/17 i C-179/17, EU:C:2019:250, pkt 64).

W niniejszej sprawie powodowie sprzeciwiali się takiej operacji (zastąpienie postanowienia umowy innym przepisem prawa krajowego) bowiem domagali się w pozwie i dalszych pismach procesowych stwierdzenia nieważności umowy i zapłaty na ich rzecz dochodzonych przez nich kwot. Jednocześnie oświadczali, że mają świadomość jakie konsekwencje wiążą się ze stwierdzeniem nieważności umowy, co w świetle wskazanego wyżej stanowiska wyklucza możliwość uzupełniania powstałej luki przepisem dyspozytywnym.

Na marginesie należy wskazać, że w chwili zawarcia umowy nie istniały przepisy umożliwiające zastąpienie eliminowanych klauzul.

Jak wskazał Trybunał Sprawiedliwości z dnia 3 października 2019 r. C-260/18 Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem celem tego przepisu, a w szczególności drugiego członu zdania, nie jest unieważnienie wszystkich umów zawierających nieuczciwe warunki, lecz zastąpienie formalnej równowagi, jaką umowa ustanawia między prawami i obowiązkami stron umowy, rzeczywistą równowagą pozwalającą na przywrócenie równości między nimi, przy czym uściślono, że dana umowa musi co do zasady nadal obowiązywać bez zmian innych niż wynikające ze zniesienia nieuczciwych warunków. O ile ten ostatni warunek jest spełniony, dana umowa może, zgodnie z art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13, zostać utrzymana w mocy, pod warunkiem że zgodnie z przepisami prawa krajowego takie utrzymanie w mocy umowy bez nieuczciwych postanowień jest prawnie możliwe, co musi zostać zweryfikowane przy zastosowaniu obiektywnego podejścia. Wynika z tego, że art. 6 ust. 1 drugi człon zdania dyrektywy 93/13 sam w sobie nie określa kryteriów dotyczących możliwości dalszego obowiązywania umowy bez nieuczciwych warunków, lecz pozostawia

ich ustalenie zgodnie z prawem Unii krajowemu porządkowi prawnemu. Zatem w świetle kryteriów przewidzianych w prawie krajowym, w konkretnej sytuacji należy zbadać możliwość utrzymania w mocy umowy, której klauzule zostały unieważnione.

W dotychczasowym orzecznictwie kształtują się dwie linie orzecznicze. Jedna zmierza w kierunku nieważności umowy, druga w kierunku wyeliminowania całej klauzuli waloryzacyjnej, przyjęcia kredytu złotowego, a następnie zastosowania oprocentowania LIBOR do ww. kwoty wyrażonej w złotych.

Wydaje się, że w świetle ww. wywodów, w szczególności stanowiska konsumentów akceptującego uznanie umowy za nieważną, świadomych konsekwencji swojej decyzji, istnieją podstawy do uznania umowy za nieważną.

Przy przyjęciu, że eliminujemy z umowy wyłącznie postanowienie dotyczące przeliczenia kursów waluty przy wypłacie kredytu, de facto pozostawiając waloryzację (waloryzacja określa istotę i naturę przedmiotowej umowy) to mielibyśmy do czynienia z sytuacją kiedy wciąż mamy kredyt waloryzowany walutą obcą, natomiast nie mamy uzgodnionego kursu przeliczeniowego, według którego będzie ustalana wysokość zobowiązania pozwanych. Doszłoby do sytuacji gdy wypłacana kwota z uwagi na brak przelicznika nie będzie mogła być skorelowana z kwotą kredytu wskazanego w umowie oraz brak będzie korelacji pomiędzy kwotą zobowiązania a spłatami dokonywanymi w PLN. W takim przypadku umowa będzie po prostu niewykonalna albowiem mechanizm waloryzacji nie będzie mógł być zastosowanym, a tym samym nie zostanie określona wysokość świadczenia.

Odnosnie koncepcji dotyczących wyeliminowania całej waloryzacji, podnieść należy, że pomija się to, że umowa jest skonstruowana w ten sposób (zarówno indeksowana jak i denominowana), że w trakcie trwania umowy zobowiązanie konsumenta jest wyrażone w CHF. Wszelkie koszty umowy, wynagrodzenie banku, w tym odsetki odnoszą się do kwoty zobowiązania w CHF. W czasie gdy była zawierana przedmiotowa umowa, banki stosowały oprocentowanie LIBOR do zobowiązań wyrażonych w CHF, a WIBOR do zobowiązań wyrażonych w PLN. W przedmiotowej umowie zastosowano stawkę LIBOR, dlatego, że kwota zobowiązania wyrażona miała być w CHF. Stąd uzasadniony jest wniosek, że konstrukcja umowy przewidywała silne związanie postanowień odsetkowych z waloryzacją. Inaczej mówiąc strony nigdy nie zawarły by umowy złotówkowej przy odsetkach LIBOR. W przedmiotowej umowie, jakkolwiek zobowiązanie zostało wyrażone w PLN, ale następnie miało zostać przeliczone na CHF, w tej walucie sporządzano harmonogram, zawierający również odsetki. Tak więc treść umowy wyklucza już zastosowanie odsetek do zobowiązania

wyrażonego w PLN. Wydaje się, że operacja usunięcia waloryzacji z umowy, przy pozostawieniu odsetek w wysokości LIBOR doprowadzi do przekształcenia przedmiotowej umowy w stopniu wykraczającym ponad uprawnienia wynikające z art. 385¹ par 1 i 2 k.c.

Po drugie wskazać należy, że wątpliwości co do utrzymania w mocy umowy wyrażane są przez Trybunał Sprawiedliwości, który w wyroku z dnia 3 października 2019 r. C-260/18 stwierdził: Z rozważań przedstawionych w pkt 40 i 41 niniejszego wyroku wynika jednak, że jeżeli sąd krajowy uzna, że zgodnie z odpowiednimi przepisami obowiązującego go prawa utrzymanie w mocy umowy bez zawartych w niej nieuczciwych warunków nie jest możliwe, art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 zasadniczo nie stoi na przeszkodzie jej unieważnieniu. Jest tak zwłaszcza wówczas - jak w okolicznościach w postępowaniu głównym - gdy z informacji dostarczonych przez sąd odsyłający, opisanych w pkt 35 i 36 niniejszego wyroku wydaje się wynikać, że unieważnienie klauzul zakwestionowanych przez kredytobiorców doprowadziłoby nie tylko do zniesienia mechanizmu indeksacji oraz różnic kursów walutowych, ale również - pośrednio - do zaniknięcia ryzyka kursowego, które jest bezpośrednio związane z indeksacją przedmiotowego kredytu do waluty. Tymczasem Trybunał orzekł już, że klauzule dotyczące ryzyka wymiany określają główny przedmiot umowy kredytu, takiej jak ta w postępowaniu głównym, w związku z czym obiektywna możliwość utrzymania obowiązywania przedmiotowej umowy kredytu wydaje się w tych okolicznościach niepewna (zob. podobnie wyrok z dnia 14 marca 2019 r., Dunai, C-118/17, EU:C:2019:207, pkt 48, 52 i przytoczone tam orzecznictwo).

Tym samym należy uznać, że dokonanie eliminacji klauzuli waloryzacyjnej, prowadziłoby do wyeliminowania postanowień głównych umowy, a w konsekwencji do zmiany charakteru prawnego stosunku obligacyjnego i naruszenia art. 353¹ k.c. wyrażającego zasadę swobody umów. Byłoby sprzeczne z istotą, naturą stosunku zobowiązaniowego, który strony chciały wykreować.

Mając na uwadze powyższe tut. Sąd orzekł, że umowa kredytu na cele mieszkaniowe EKSTRALOKUM nr [REDAKTOWANE] z dnia 23 czerwca 2008 r. zawarta pomiędzy [REDAKTOWANE] a Kredyt Bank Spółką Akcyjną z siedzibą w Warszawie jest nieważna w całości, o czym orzeczono w pkt I wyroku.

Skutkiem nieważności umowy jest konieczność zwrotu spełnionych przez strony świadczeń zgodnie z art. 410 par 1 i 2 k.c. w zw. z art. 405 k.c.

Odnośnie kwestii dotyczących dokonania rozliczeń związanych z nieważnością umowy kredytu, należy wskazać, że unieważnienie umowy kredytowej, ze skutkiem ex tunc, jakkolwiek stwarza co do zasady możliwość żądania zwrotu nienależnie zapłaconych

świadczeń przez kredytobiorców - w oparciu w przepisy o nienależnym świadczeniu (art. 410 k.c.) i bezpodstawnym wzbogaceniu (art. 405 k.c. i nast.), jednak w okolicznościach sprawy, gdy na podstawie unieważnionej umowy także Bank wypłacił kredytobiorcom kwotę udzielonego kredytu, która okazała się świadczeniem nienależnym, powstaje zagadnienie zbiegu wzajemnych, nienależnych świadczeń, rodzących po obu stronach istnienie wierzytelności, choćby niewymagalnych.

Spłata rat kredytu wraz z odsetkami, która stałaby się świadczeniem nienależnym na skutek orzeczenia sądu o unieważnieniu umowy ze skutkiem *ex tunc*, pociągnęłaby za sobą równoczesne unieważnienie także podstawy wypłaty Banku udzielonego kredytu, zmianę dotychczasowej wierzytelności Banku z tej wynikającej z Umowy, na wierzytelność Banku, jeszcze niewymagalną, wynikającą z nienależnego świadczenia. Owa wierzytelność (roszczenie) banku z tytułu nienależnego świadczenia, byłaby jeszcze niewymagalna, gdyż bank nie zgłosił stosownego żądania po myśli art. 455 k.c. Niemniej ustawodawca przewidział w art. 411 pkt 4 k.c. taką sytuację, że świadczenie nienależne nie może być dochodzone, gdy zostało spełnione na rzecz roszczenia drugiej strony, zanim jego wierzytelność stała się wymagalna. Unormowanie to zmierza do tego, aby nie dopuścić do sytuacji, że strona, która świadczyła nienależnie miałaby być faworyzowana kosztem drugiej strony w sytuacji, gdy ta druga strona dysponuje własną wierzytelnością, choćby jeszcze niewymagalną.

Ustawodawca nie dokonał rozróżnienia, o jakie wierzytelności chodzi w powołanym przepisie i próba ich ograniczania nie ma żadnego przekonującego usprawiedliwienia, a wydaje się być jedynie życzeniem jednej strony stosunku umownego, który podlega unieważnieniu.

Można stwierdzić, na bazie poszerzającej się liczby sporów o ważność umów kredytowych indeksowanych, że po ich unieważnieniu, właśnie wierzytelności banków powstające jako świadczenie nienależne w wyniku zmiany dotychczasowej podstawy świadczenia (wskutek unieważnienia umowy), będą typowymi wierzytelnościami, o których mowa w tym przepisie.

Sięganie do teorii salda i teorii dwóch kondykcji jest o tyle irrelevantne, że ustawodawca tak ukształtował wzajemne roszczenia z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia i nienależnego świadczenia, że zobowiązał wzbogaconego bez podstawy prawnej do zwrotu korzyści (art. 405 k.c.) i nakazał stosować ten przepis do świadczenia nienależnego. Oznacza to, że świadczący na podstawie umowy, po jej unieważnieniu przez sąd, stają się wzajemnie zobowiązanymi i ową kolizję wzajemnych obowiązków rozstrzyga ustawodawca w art. 411

pkt 4 k.c. w ten sposób, że nie godzi się na sytuację, że jeden ze świadczących nienależnie, a jednocześnie wzbogacony i zobowiązany do zwrotu w przyszłości tego co sam otrzymał bez podstawy prawnej, miałby uzyskać zwrot swego świadczenia, bez uwzględnienia tego, że owo świadczenie miało ścisły związek z umową kredytową, po której unieważnieniu, powstały jednorodne, wzajemne wierzytelności, z których ta dotychczasowego kredytobiorcy jest już wymagalna, a ta banku jeszcze nie, gdyż bank konsekwentnie nie godził się na unieważnienie umowy.

W przedmiotowej sprawie tut. Sąd stanął na stanowisku, że wobec zaciągnięcia przez powodów zobowiązania kredytowego na kwotę 222.257,32 zł oraz dokonanej przez powodów spłatą w okresie od 23 czerwca 2008 r. do dnia 30 listopada 2020 r. w łącznej wysokości 74.309,85 zł i 33.676,25 CHF, co stanowi łącznie równowartość kwoty 202.247,51 zł, brak jest uzasadnienia dla uwzględnienia żądania zasądzenia na rzecz powodów wskazanych w pozwie kwot. Powodowie bowiem nie spłacili jeszcze kwoty udzielonego im kapitału kredytu.

W związku z powyższym zasadnym było oddalenie roszczenia powodów w dalej idącym zakresie o czym orzeczono w pkt II wyroku.

Odnosząc się do podniesionego przez pozwaną Santander Bank Polska S.A. z siedzibą w Warszawie ewentualnego zarzutu potrącenia zgłoszonego w odpowiedzi na pozew przez pełnomocnika pozwanej, to nie mógł zostać uwzględniony. Jak wynika ze zgromadzonego w aktach sprawy materiału dowodowego pełnomocnik strony pozwanej, ani sama strona pozwana nie złożyli oświadczenia o potrąceniu bezpośrednio powodom. Należy przy tym podkreślić, że pełnomocnik strony pozwanej i strona pozwana znali adres korespondencyjny powodów i mieli możliwość kontaktu z powodami podczas rozprawy w dniu 10 grudnia 2020 r., kiedy byli oni przesłuchiwani. Nic nie stało więc na przeszkodzie, aby strona pozwana lub jej pełnomocnik złożyli oświadczenie o potrąceniu bezpośrednio powodom. Skoro jednak do tego nie doszło, zarzut potrącenia złożony w odpowiedzi na pozew nie może zostać uznany za skuteczny. Dodatkowo tut. Sąd uważa za właściwe zaznaczyć, że strona pozwana nie dochodziła od powodów zwrotu kwoty wypłaconej z tytułu umowy kredytu w niniejszym postępowaniu w drodze powództwa wzajemnego, więc Sąd nie rozważał, czy takie roszczenie w ogóle stronie pozwanej przysługuje.

W zakresie zarzutu zatrzymania z art. 496 k.c. złożonego przez pełnomocnika strony pozwanej w odpowiedzi na pozew wskazać należy, że także nie może zostać uwzględniony z przyczyny analogicznej co przy zarzucie potrącenia (brak złożenia oświadczenia o skorzystaniu z prawa zatrzymania bezpośrednio powodom). Na marginesie należy przy tym

zaznaczyć, że strona pozwana nie dochodziła od powodów zapłaty wynagrodzenia za korzystanie z kapitału w drodze powództwa wzajemnego, więc Sąd nie rozważał, czy takie roszczenie w ogóle stronie pozwanej przysługuje i ewentualnie w jakiej wysokości.

O kosztach postępowania orzeczono zgodnie z art. 100 k.p.c. Sąd uwzględnił okoliczność, że powodowie wygrali sprawę w zakresie roszczenia o ustalenie nieważności umowy, przegrywając w całości dochodzone przez nich roszczenie o zasądzenie. W związku z powyższym w ocenie tut. Sądu zasadnym jest zniesienie kosztów postępowania pomiędzy stronami. Jednocześnie mając na uwadze, że roszczenie powodów co do zasady było uzasadnione zasądzone od pozwanej na rzecz powodów [REDAKTOWANE] [REDAKTOWANE] kwotę 1.000,00 zł uiszczoną przez nich tytułem opłaty od pozwu o czym orzeczono w pkt III i IV wyroku.